

LIETUVOS DARBO RINKOS MOKYMO TARNYBA PRIE
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

PATVIRTINTA
Lietuvos darbo rinkos
Mokymo tarnybos
Direktorius
2007 m. 02 mėn. 01 d.
įsakymu Nr. V.161-29

ŠULINIUOSE IR KITUOSE POŽEMINIUOSE STATINIUOSE,
UŽDAROSE TALPYKLOSE VYKDOMŲ DARBŲ VADOVO
MOKYMO PROGRAMA

Programos kodas: 560086207

Suteikta teisė dirbti šuliniuose ir kituose požeminiuose statiniuose, uždaroje talpyklose atliekamų darbų vadovu

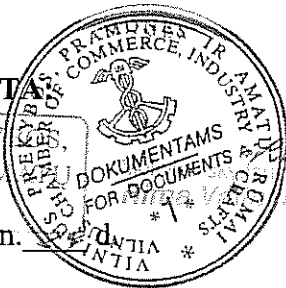
Mokymosi trukmė: 1 sav. (40 val.)

Bazinis išsilavinimas: aukštesnysis techninis

PROGRAMA SUDERINTA

VILNIAUS PREKYBOS
PRAMONĖS IR AMATŲ
RŪMAI

2006 m. gruodis mėn.

Darbo rinkos profesinio mokymo ekspertų komisijos išvados:

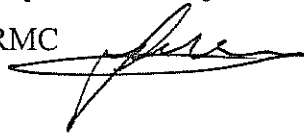
*Programa atitinka darbo rinkos profesinio mokymo
programų reikavimus. Programa turėtų mokėti
individaus ir kituose požeminiuose statiniuose,
uždaroje talpyklose vykdomų darbų vadovus*

Direktorius pavaduotojas
Vytautas Rosinas

UAB „Technologijų klubas“ direktorius
Abelė Pioneris

AB „Požeminiai darbai“
Nolukėnų šl. direktorius
Jonas Cimbolaitis

PROGRAMĄ RENGĖ: Kęstutis Grašys, vyr. profesijos mokytojas, VšĮ Vilniaus
Jeruzalės DRMC

TURINYS

	Pusl.
1. Programos paskirtis, šaltiniai, bendrasis apibūdinimas.....	4
2. Profesinės veiklos sritys, kompetencijos, mokymo tikslai, dalykai	6
3. Mokymo planas.....	8
4. Reikalavimai mokymo bazei.....	9
5. Reikalavimai personalui.....	9
4. Dalykų programos:	
4.1 Darbinės veiklos teisinis pagrindas	10
4.2 Profesinė sauga ir sveikata. Saugių darbo vietų iniciatyva	11
4.3 Šuliniai, požeminiai statiniai, rezervuarai ir talpyklos. Bendriausios žinios ...	12
4.4 Darbų organizavimas ir saugus atlikimas požeminiuose statiniuose, rezervuaruose bei talpyklose	14
4.5 Aplinkosauga	16
4.6 Praktinis mokymas.....	18
7. Baigiamojo vertinimo organizavimas.....	20

PROGRAMOS BENDRASIS APIBŪDINIMAS

1.Programos paskirtis: mokymo programa skirta rengti asmenims, kurių darbo pobūdis susijęs su vadovavimu darbams, atliekamiems požeminiuose statiniuose, rezervuaruose, uždaroje talpyklose, gebančiais organizuoti šiuos darbus saugiai, žinančiais kaip dirbti padidintos rizikos sąlygomis. Reikiamą pasirengimą darbuotojai įgyja besimokydami šių dalykų:

- Darbinės veiklos teisinis pagrindas
- Profesinė sauga ir sveikata. Saugių darbo vietų inciatyva.
- Šuliniai, požeminiai statiniai, rezervuarai ir talpyklos. Bendriausios žinios.
- Darbų organizavimas ir saugus atlikimas požeminiuose statiniuose, rezervuaruose bei talpyklose
- Aplinkosauga
- Praktinis mokymas

2.Programos šaltiniai:

a) taisyklės, dokumentai, norminiai aktai; šaltiniai, šaltiniai, kuriais vadovautasi rengint programą

b) R. Laužacko, „Mokymo turinio projektavimo standartai ir programos profesiniame mokyme“, K.2000.

c) R. Laužackas, V. Dienys, „Profesijos mokytojų strateginių kompetencijų nustatymo ir jų kvalifikacijos tobulinimo modulių rengimo metodika“, V. 2004.

3. Bendrasis programos apibūdinimas

3.1 Besimokantiems keliamas reikalavimas turėti minimalų techninį išsilavinimą; šiuos darbus atliekantys asmenys, tai santechnikos ir nuotekų sistemas aptarnaujantis, telekomunikacijų specialistai, dirbantys įvairiose talpyklose ir saugyklose. Šie darbai priskiriami pavojingų darbų kategorijai, todėl reikalaujama, kad šiuos darbus vykdytų tik pasirengę ir atestuoti darbuotojai. Jiems dažnai tenka atlikti darbus ekstremaliomis situacijomis, naudotis avarinio darbo metodais. Gali tekti naudoti įvairias gelbėjimo priemones. Nelaimingų atsitikimų statistika skelbia, kad apie 30% nelaimingų atsitikimų įvyksta dėl netinkamo darbų organizavimo. Todėl ypač svarbu rengti kvalifikuotus darbų vadovus, kurie užtikrintų saugų pavojingų darbų atlikimą. Tikslu pagerinti mokymo kokybę, atliekamas ir praktinės užduoties vertinimas. Duotoji užduotis atliekama savo ar pasirinktoje įmonėje. Ši sąlyga turėtų gerinti specialistų rengimą ir būtų naudinga pačiam specialistui.

3.2 Įgyjamos kompetencijos:

- Suvokti ir mokėti naudoti darbo teisės žinias
- Mokėti vertinti profesines rizikas.
- Gebėti identifikuoti pavojingus ir kenksmingus veiksnius
- Išmanyti apie saugių darbo vietų kūrimą
- Išmanyti apie šulinius, kitus požeminius statinius, rezervuarus, požemines talpyklas.
- Mokėti naudoti žinias savo veikloje
- Gebėti ir mokėti organizuoti saugų darbų atlikimą
- Išmanyti apie darbų atlikimą padidinto pavojaus sąlygomis
- Mokėti parinkti pavojingų medžiagų kontrolės ir signalizavimo priemones, asmenines apsaugos priemones, įvertinti jų tinkamumą
- Išmanyti aplinkosaugos reikalavimus

3.3 Bazinis išsilavinimas, reikalingas kvalifikacijai įgyti –aukštesnysis techninis

3.4 Mokymo trukmė ir programos apimtis:

- Mokymo trukmė – 1 savaitė (40val.)
- Teorinis mokymas – 32val.
- Praktinis mokymas – 4val.

3.5 Baigiamasis įvertinimas ir suteikiama kvalifikacija:

- gali dirbti šuliniuose ir kituose požeminiuose statiniuose, uždaroje talpyklose vykdomų darbų vadovu

Baigiamąjį egzaminą sudaro:

- teorinių žinių vertinimas
- praktinės veiklos vertinimas
- praktinės užduoties vertinimas

Asmenims, išlaikiusiems egzaminą, egzaminų komisijos sprendimu suteikiama teisė dirbti šuliniuose ir kituose požeminiuose statiniuose, uždaroje talpyklose vykdomų darbų vadovu ir išduodamas nustatytos formos (kodas 1114) pažymėjimas ir atestacijos pažymėjimas.

Baigę šią mokymo programą, gali dirbti visose įmonėse, kuriose atliekami darbai susiję su požeminiais statiniais, rezervuarais ir talpyklomis.

PROFESIJOS VEIKLOS SRITYS, KOMPETENCIJOS, MOKYMO TIKSLAI

VEIKLOS SRITIS - organizuoti saugų darbų atlikimą šuliniuose ir kituose požeminiuose statiniuose, uždaroje talpyklose		
Kompetencijos	Mokymo tikslai	Mokymo dalykai
1. Suvokti ir mokėti naudoti darbo teisės žinias	1.1.Suteikti žinių apie darbo teisės reikalavimus saugos srityje 1.2.Mokėti taikyti teises žinias darbo veikloje	Darbinės veiklos teisinis pagrindas
2. Mokėti vertinti profesines rizikas. Gebėti identifikuoti pavojingus ir kenksmingus veiksnius Išmanyti apie saugių darbo vietų kūrimą	2.1.Žinoti kaip organizuojama ir prižiūrima profesinės saugos sistema 2.2.Išmanyti apie profesinę higieną 2.3.Sužinoti apie profesines rizikas, jų vertinimą darbo vietoje, saugios darbo aplinkos kūrimo strategiją 2.4.Įgyti žinių apie elektroaugos reikalavimus ir jų taikymą darbe 2.5.Žinoti apie būdingiausius nelaimingus atsitikimus ir avarijas 2.6.suteikti žinių apie gaisrinės saugos reikalavimus 2.7.Gebėti organizuoti veiklą kilus pavojams	Profesinė sauga ir sveikata. Saugių darbo vietų iniciatyva.
3. Išmanyti apie šulinius, kitus požeminius statinius, rezervuarus, požemines talpyklas. Mokėti naudoti žinias savo veikloje	3.1.Sužinoti požeminių statinių ir rezervuarų konstrukcijas, klasifikavimą 3.2.Suteikti žinių apie galimus darbus tokio tipo statiniuose 3.3.Išmanyti apie darbo planavimą šio tipo statiniuose	Šuliniai, požeminiai statiniai, rezervuarai ir talpyklos. Bendriausios žinios
4. Gebėti ir mokėti organizuoti saugų darbų atlikimą Išmanyti apie darbų	4.1.Išmanyti saugaus darbo tvarką ir taisyklių reikalavimus 4.2.Žinoti darbų vadovo	Darbų organizavimas ir saugus atlikimas požeminiuose statiniuose, rezervuaruose bei

<p>atlikimą padidinto pavojaus sąlygomis Mokėti parinkti pavojingų medžiagų kontrolės ir signalizavimo priemonės, asmenines apsaugos priemonės, įvertinti jų tinkamumą</p>	<p>pareigas, pavojingų darbų atlikimo tvarką 4.3. Išmokti organizuoti vandentiekio ir kanalizacijos šuliniuose atliekamus darbus ir jų priežiūrą 4.4. Išmokti organizuoti rezervuaruose ir kituose požeminiuose statiniuose atliekamų darbų priežiūrą 4.5. Mokėti prižiūrėti detalių nuleidimą ir iškėlimą iš požeminių statinių 4.6. Mokėti nustatyti pavojingų medžiagų lygį</p>	<p>talpyklose Praktinis mokymas</p>
<p>5. Išmanyti aplinkosaugos reikalavimus</p>	<p>5.1. Sužinoti aplinkosaugos reikalavimus atliekamiems darbams</p>	<p>Aplinkosauga</p>

PATVIRTINTA
Lietuvos darbo rinkos mokymo
tarnybos direktoriaus
2007m. 02. mėn. 01...d.
įsakymu Nr. V(6) - 29

**ŠULINIUOSE IR KITUOSE POŽEMINIUOSE STATINIUOSE, UŽDAROSE
TALPYKLOSE VYKDOMŲ DARBŲ VADOVO MOKYMO PROGRAMA**

MOKYMO PLANAS

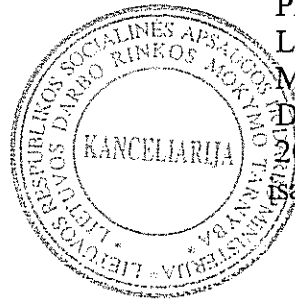
Eil. Nr.	Dalyko pavadinimas	Skiriama valandų				Atsiskaitymo forma
		Iš viso	Teorijai	Savarankiš kas darbas	Praktinis mokymas	
	I. TEORINIS MOKYMAS	32	32	-	-	
1.	Darbinės veiklos teisinis pagrindas	2	2	-	-	
2.	Profesinė sauga ir sveikata. Saugių darbo vietų iniciatyva.	10	10	-	-	
3.	Šuliniai, požeminiai statiniai, rezervuarai ir talpyklos. Bendriausios žinios.	6	6	-	-	
4.	Darbų organizavimas ir saugus atlikimas požeminiuose statiniuose, rezervuaruose bei talpyklose	12	12	-	-	
5.	Aplinkosauga	2	2	-	-	
	II. PRAKTINIS MOKYMAS	4	-	-	4	Isk.
6.	Praktinis mokymas	4	-	-	4	
	III. BAIGIAMASIS VERTINIMAS	4	-	-	-	Egz
	Iš viso:	40	32		4	

I. REIKALAVIMAI MOKYMO BAZEI

1. **Teoriniam mokymui reikalingas kabinetas aprūpintas šiomis vaizdinėmis priemonėmis:**
 - Pavojingų medžiagų požeminiuose įrenginiuose nustatymo prietaisais ar informatyvia medžiaga apie juos
 - Medžiaga apie nusileidimo į požeminius statinius priemones (natūralia ar maketais)
 - Požeminių statinių tipai (nuotraukos, katalogai, filmuota medžiaga ar kita)
 - Defektuotų kėlimo reikmenų pavyzdžiais
 - Krovinių maketais
 - Filmuota ar fotografuota medžiaga apie krovinių kabinimą ir nuleidimą į požeminius statinius
 - Asmeninėmis apsaugos priemonėmis
2. **praktiniam mokymui reikalinga vieta ar darbo baras:**
 - su realiais ar imituojamais požeminiiais statiniais ar jų fragmentais,
 - reikalinga darbui įranga
 - su reikalingomis asmeninio ir kolektyvaus saugumo priemonėmis
 - parengtomis praktinėmis užduotimis

II. REIKALAVIMAI MOKYMO PERSONALUI

1. darbo rinkos profesinio mokymo įstaigų profesijos mokytojai, dirbantys pagal „Darbų vykdomų šuliniuose ir kituose požeminiuose, uždaroje talpyklose darbų vadovo“ mokymo programą turi atitikti šiuos kvalifikacinius reikalavimus:
 - įgyję profesinio mokymo programą atitinkančią dalykinę kvalifikaciją aukštesniojoje arba aukštojoje mokykloje;
 - turintys ne mažesnę kaip 1 metų patirtį darbuotojų saugos ir sveikatos srityje
 - turintys mažiausiai 3 metų darbo patirtį mokymo programą atitinkančioje veikloje;
 - įgyję pedagoginę kvalifikaciją darbui su besimokančiais suaugusiais žmonėmis.
2. turi dalyvauti kvalifikacijos tobulinimosi renginiuose, kurių bendra trukmė per metus yra ne mažesnė kaip dvi savaitės (iš jų ne mažiau kaip 50% laiko skiriama dalykinei kvalifikacijai tobulinti).
3. profesijos mokytojai turi būti atestuoti vadovaujantis darbo rinkos profesijos mokytojų atestacijos nuostatais.
4. profesijos mokytojas turi būti atestuotas pagal „ Darbų vykdomų šuliniuose ir kituose požeminiuose, uždaroje talpyklose darbų vadovo“ programą

PATVIRTINTA
Lietuvos darbo rinkos
Mokymo tarnybos
Direktoriaus
2007 m. 02 mėn. 01 d.
sakymu Nr. V.(6)-29

ATSKIRŲ DALYKŲ MOKYMO PROGRAMOS

I. TEORINIS MOKYMAS

1. DARBINĖS VEIKLOS TEISINIS PAGRINDAS

- 1. Dalyko paskirtis:** suteikti teisinių žinių apie darbų organizavimą
- 2. Dalyko ryšys su programos tikslais:** formuoti darbinės veiklos teisinį pagrindimą
- 3. Dalyko ryšys su kitais dalykais:** įsisavintos žinios padeda geriau suvokti šio tipo darbų organizavimo principus
- 4. Mokymo tikslai, dalyko turinys, valandų skaičius:**

Mokymo tikslai	Dalyko mokymo uždaviniai	Dalyko turinys(temų ir potemių pavadinimai)	Valandų skaičius			
			Iš viso	Teorijai	Praktiniam mokymui	Savarankiškam darbui
Suteikti žinių apie darbo teisės reikalavimus saugos srityje	Supažindinti klausytojus su Lietuvos Respublikoje veikiančiais įstatymais darbuotojų saugos srityje	1. Darbinės veiklos įstatyminis pagrindas: darbo kodeksas, saugos ir sveikatos darbe įstatymas,	1	1	-	-
Mokėti taikyti teises žinias darbo veikloje	Ugdyti gebėjimus naudoti įstatymines žinias praktinėje veikloje	2. Įstatymų taikymas praktikoje; metodikos, pavyzdžiai	1	1	-	-
Iš viso:			2	2	-	-

- 5. Vertinimo forma ir vertinimo kriterijai, baigus dalyko mokymasi:** šio dalyko žinios nevertinamos, klausimai įtraukiami į atestacinio egzamino klausimus
Reikalingi materialieji ištekliai ir trumpas jų apibūdinimas:

- Mokymo kabinetas, grafoprojektorius, kompiuteris su interneto prieiga, (pageidautina ir multimedia įranga)
- Dalomoji medžiaga: sukomplektuoti įstatymų ir kitų teisės aktų rinkiniai, metodinės įstatymų taikymo nuorodos, taikymo pratikoje pavyzdžiai

2.PROFESINĖ SAUGA IR SVEIKATA. SAUGIŲ DARBO VIETŲ INCIATYVA

1. **Dalyko paskirtis:** suteikiami saugos žinių pagrindai
2. **Dalyko ryšys su programos tikslais:** įsisavinamas kursas padės geriau suvokti tinkamo darbų organizavimo svarbą
3. **Dalyko ryšys su kitais dalykais:** dalykas labai svarbus klausiant visą šio kurso medžiagą
4. **Mokymo tikslai, dalyko turinys, valandų skaičius:**

Mokymo tikslai	Dalyko mokymo uždaviniai	Dalyko turinys (temų ir potemių pavadinimai)	Valandų skaičius			
			Iš viso	Teorijai	Praktiniam mokymui	Savarankiškam darbui
Žinoti kaip organizuojama ir prižiūrima profesinės saugos sistema	Suteikti žinių apie profesinę saugą	Profesinės saugos sąvokos, organizavimas, priežiūros institucijos	2	1	-	1
Išmanyti apie profesinę higieną	Supažindinti su profesinės higienos reikalavimais darbuotojų saugos srityje	Profesinės higienos sąvokos, priežiūros sritys, svarba užtikrinant darbuotojų saugą. Ergonomika. Profesiniai susirgimai.	2	2	-	-

Sužinoti apie profesines rizikas, jų vertinimą darbo vietoje, saugios darbo aplinkos kūrimo strategiją	suteikti žinių apie profesinės rizikos vertinimą, saugių darbo vietų kūrimą	Profesinė rizika. Rizikos vertinimas darbo vietoje. Saugių darbo vietų iniciatyva	2	2	-	-
Igyti žinių apie elektrosaugos reikalavimus ir jų taikymą darbe	Supažindinti su elektrosauga, taisyklių taikymu praktinėje veikloje	Elektrosaugos taisyklių taikymo sritys, svarbiausi reikalavimai, sąvokos.	1	1	-	-
Žinoti apie būdingiausius nelaimingus atsitikimus ir avarijas	supažindinti su būdingiausiais nelaimingais atsitikimais ir avarijomis	Nelaimingi atsitikimai. Apžvalga, analizė, prevencinės priemonės. Avarijos, jų apžvalga.	1	-	-	1
Suteikti žinių apie gaisrinės saugos reikalavimus	Sužinoti gaisrinės saugos reikalavimus, išmokyti organizuoti veiklą kilus pavojui	Gaisrinė sauga; taisyklių reikalavimai, ypatingos sąlygos, gaisrų gesinimo būdai, naudojamos priemonės. Gaisrų prevencija.	1	1	-	-
Gebėti organizuoti veiklą kilus pavojams	Išmokyti veikti ekstremaliomis sąlygomis	Galimos ekstremalios situacijos; apsinuodijimas, gaisras, trauma... Pagalbos suteikimas, darbuotojų evakuacija.	1	1	-	-
Iš viso:			10	8	-	2

5. Vertinimo forma ir vertinimo kriterijai, baigus dalyko mokymasi: įskaita (žodžiu ar raštu). Teigiamai vertinama jei; suvokiama išklaudyta medžiaga, gebama analizuoti, siūlyti sprendimus, atsakoma daugiau 60% pateiktų klausimų.

6. Reikalingi materialieji ištekliai ir trumpas jų apibūdinimas:

- Mokymo kabinetas, grafoprojektorius, kompiuteris su interneto prieiga, (pageidautina ir multimedia įranga)
- Dalomoji medžiaga: sukomplektuoti įstatymų ir kitų teisės aktų rinkiniai, reikalingos taisyklės, darbo inspekcijos rekomenduojama medžiaga.
- Reikalingos asmeninės apsaugos priemonės
- Gaisro gesinimo priemonės

- Statistiniai duomenys
- Mokytojo parengta medžiaga

Rekomenduojama literatūra:

E. Barauskienė „Darbo sauga“ Klaipėda, 2005m.

„Žmogaus sauga ir sveikata“ Kaunas \Technologija\ 2004m.

V.Č. Aksamitauskas, A. Neseckas „Požeminiai inžinieriniai tinklai“ Vilnius, 2005

3. ŠULINIAI, POŽEMINIAI STATINIAI, REZERVUARAI IR TALPYKLOS. BENDRIAUSIOS ŽINIOS.

1. **Dalyko paskirtis:** suteikti klausytojams žinių apie požeminius statinius ir kanalus

2. **Dalyko ryšys su programos tikslais:** sužinoma apie požeminius statinius bei rizikos veiksnius ir faktorius vykdant šiuos darbus

3. **Dalyko ryšys su kitais dalykais:** tai įžanginis dalykas klausiant darbų organizavimo ir saugus atlikimo požeminiuose statiniuose, rezervuaruose bei talpyklose kursą

4. **Mokymo tikslai, dalyko turinys, valandų skaičius:**

Mokymo tikslai	Dalyko mokymo uždaviniai	Dalyko turinys (temų ir potemių pavadinimai)	Valandų skaičius			
			Iš viso	Teorijai	Praktiniam mokymui	Savarankiška m darbai
Sužinoti požeminių statinių ir rezervuarų konstrukcijas, klasifikavimą. Suteikti žinių apie galimus darbus tokio tipo statiniuose	Suteikti žinių apie požeminius statinius, rezervuarus, talpyklas	Požeminių statinių klasifikavimas ir įrengimas. Jų paskirtis ir naudojimas. Galimi darbai šių tipų statiniuose.	4	3	-	1
Išmanyti apie darbo planavimą šio tipo statiniuose	Sužinoti kaip panaudoti įgytas žinias atliekant darbus požeminiuose statiniuose	Požeminių statinių ypatumai. Galimas darbų sudėtingumo laipsnis. Darbų plano apžvalga.	2	2	-	-
Iš viso:			6	5	-	1

5. **Vertinimo forma ir vertinimo kriterijai, baigus dalyko mokymasi:** dalyko klausimai įtraukiami į teorijos egzamino klausimus

6. Reikalingi materialieji ištekliai ir trumpas jų apibūdinimas:

- Mokymo kabinetas, grafoprojektorius, kompiuteris su interneto prieiga, (pageidautina ir multimedia įranga)
- Dalomoji medžiaga: požeminių statinių schemas, nuotraukos ar filmuota medžiaga, techninė dokumentacija, darbų plano pavyzdžiai, mokytojo parengta medžiaga

Rekomenduojama literatūra:

V.Č. Aksamitauskas, A. Neseckas „Požeminiai inžinieriniai tinklai“ Vilnius, 2005

4. DARBŲ ORGANIZAVIMAS IR SAUGUS ATLIKIMAS POŽEMINIUOSE STATINIUOSE, REZERVUARUOSE BEI TALPYKLOSE

1. **Dalyko paskirtis:** išmokyti organizuoti ir tinkamai prižiūrėti darbus atliekamus požeminiuose statiniuose, rezervuaruose bei talpyklose

2. **Dalyko ryšys su programos tikslais:** sužinoti darbo tvarką požeminiuose statiniuose rezervuaruose ir talpyklose

3. **Dalyko ryšys su kitais dalykais:** dalykas svarbus vykdant praktinį mokymą, atliekant praktinę užduotį

4. Mokymo tikslai, dalyko turinys, valandų skaičius:

Mokymo tikslai	Dalyko mokymo uždaviniai	Dalyko turinys (temų ir potemių pavadinimai)	Valandų skaičius			
			Iš viso	Teorijai	Praktiniam mokymui	Savarankiška m darbai
Išmanyti saugaus darbo tvarką ir taisyklių reikalavimus	Supažindinti klausytojus su saugaus darbo organizavimu, taisyklių reikalavimais šiems darbams atlikti	Pavojingų darbų kategorija. Įstatyminis šių darbų pagrindas: taisyklės, standartai, normatyviniai dokumentai, standartai ir kita.	2	1	-	1
Žinoti darbų vadovo pareigas, pavojingų darbų atlikimo tvarką	Sužinoti pavojingų darbų atlikimo tvarką, darbų vadovo pareigas atliekant šiuos darbus	Pavojingų darbų organizavimas įmonėje vykdančioje šiuos darbus: darbų vadovo skyrimas ir jo funkcijos, paskyralaidimas šiems darbams, AAP išdavimas ir būklės kontrolė.	2	2	-	-

Išmokti organizuoti vandentiekio ir kanalizacijos šuliniuose atliekamus darbus ir jų priežiūrą	Suteikti žinių apie priežiūros ir darbų atlikimo eiga vandentiekio ir kanalizacijos šuliniuose	Vandentiekio ir kanalizacijos šulinių, pereinamųjų kanalų apžiūros ir vykdomų darbų eiga: pasirengimas, pavojingų veiksmų vertinimas, nusileidimo į darbo vietą organizavimas, signalizavimo aiškinimas.	2	2	-	-
Išmokti organizuoti rezervuaruose ir kituose požeminiuose statiniuose atliekamų darbų priežiūrą	Sužinoti kaip atliekama rezervuarų ir talpyklų priežiūra bei atliekami numatyti darbai	Darbų organizavimas įmonėse prižiūrinčiose ir vykdančiose darbus požeminiuose statiniuose, rezervuaruose, talpyklose: pasirengimas, apžiūra, pavojų vertinimas, nusileidimas ir darbų atlikimas, pasirengimas ekstremaliems atvejams.	2	2	-	-
Mokėti prižiūrėti detalių nuleidimą ir iškėlimą iš požeminių statinių	Supažindinama su mazgų ir detalių nuleidimu ir iškėlimu iš požeminių statinių	Gaminių nuleidimas ir iškėlimas iš požeminių statinių. Tam naudojamos priemonės, jų parengimas darbui. Saugios darbų eigos užtikrinimas.	2	2	-	-
Mokėti nustatyti pavojingų medžiagų lygį	Išaiškinama pavojingų medžiagų nustatymo eiga. Sužinoma apie tam naudojamą įrangą, jos parodymus.	Pavojingų medžiagų koncentracijos nustatymas. Tam naudojami prietaisai, jų parengimas darbui, parodymų skaitymas. Matavimo vietų parinkimas. Aptinkamų dujų leistinos koncentracijų vertės. Ventiliavimas.	2	2	-	-
		Viso:	12	11	-	1

5. Vertinimo forma ir vertinimo kriterijai, baigus dalyko mokymasi: įskaita (žodžiu ar raštu). Teigiamai vertinama jei; suvokiama išklaudyta medžiaga, gebama analizuoti, siūlyti sprendimus, atsakoma daugiau 60% pateiktų klausimų

6. Reikalingi materialieji ištekliai ir trumpas jų apibūdinimas:

- Mokymo kabinetas, grafoprojektorius, kompiuteris su interneto prieiga, (pageidautina ir multimedia įranga)
- Dalomoji medžiaga: požeminių statinių schemas, nuotraukos ar filmuota medžiaga, techninė dokumentacija, darbų plano pavyzdžiai, mokytojo parengta medžiaga
- Maketai, Kėlimo įrangos pavyzdžiai
- Asmeninės apsaugos priemonės
- Praktinio mokymo vieta su natūraliais ar imituojamais požeminiais statiniais (pageidautina)

Rekomenduojama literatūra:

E. Barauskienė „Darbo sauga“ Klaipėda, 2005m.

„Žmogaus sauga ir sveikata“ Kaunas \Technologija\ 2004m.

V.Č. Aksamitauskas, A. Neseckas „Požeminiai inžinieriniai tinklai“ Vilnius, 2005

LRS Statybos techninis reglamentas STR 1.07.02:2005 – Žemės darbai,

5. APLINKOSAUGA

1. Dalyko paskirtis: suteikti žinių apie aplinkosaugos uždavinius, vadovų pareigas dirbant šį darbą

2. Dalyko ryšys su programos tikslais: suteikiamos žinios svarbios organizuojant darbus, likviduojant avarijų pasėkmes

3. Dalyko ryšys su kitais dalykais: dalykas svarbus atliekant praktinę užduotį

4. Mokymo tikslai, dalyko turinys, valandų skaičius:

Mokymo tikslai	Dalyko mokymo uždaviniai	Dalyko turinys(temų ir potemių pavadinimai)	Valandų skaičius			
			Iš viso	Teorijai	Praktiniam mokymui	Savarankiška m darbai
Sužinoti aplinkosaugos reikalavimus atliekamiems darbams	Supažindinti su aplinkosauginiais reikalavimais dirbant požeminiuose statiniuose	Aplinkosauga. Ekologinės problemos ir galimi sprendimo būdai. Darbų vadovo pareigos šioje srityje. Atsakomybė.	2	2	-	-
		Iš viso:	2	2	-	-

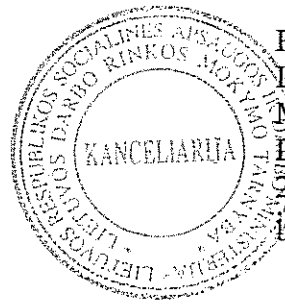
1. Vertinimo forma ir vertinimo kriterijai, baigus dalyko mokymasi: dalykas nėra vertinamas, klausimai įtraukiami į atestacijos egzamino klausimus

2. Reikalingi materialieji ištekliai ir trumpas jų apibūdinimas:

- Mokymo kabinetas, grafoprojektorius, kompiuteris su interneto prieiga, (pageidautina ir multimedia įranga)
- Dalomoji medžiaga: požeminių statinių schemas, nuotraukos ar filmuota medžiaga, techninė dokumentacija, darbų plano pavyzdžiai, mokytojo parengta medžiaga

Rekomenduojama literatūra:

V. Kaminskienė „Ekologija“ Vilnius, 1997m.

PATVIRTINTA
Lietuvos darbo rinkos
Mokymo tarnybos
Direktoriaus
2007 m. 02. mėn. 01 d.
įsakymu Nr. V(6)-29

PRAKTINIO MOKYMO PROGRAMA

- 1. Praktinio mokymo paskirtis:** išmokyti tinkamai ir saugiai organizuoti darbus bei parengti dokumentaciją darbų šuliniuose ir kituose požeminiuose statiniuose, rezervuaruose ir talpyklose atlikimui
- 2. Praktinio mokymo ryšys su programos tikslais:** išmokstama organizuoti darbus požeminiuose statiniuose, rezervuaruose ir talpyklose
- 3. Mokymo tikslai, darbų užduotys, vertinimo kriterijai, valandų skaičius:**

Mokymo tikslai	Praktinio mokymo turinys		Vertinimo kriterijai	Valandų skaičius
	temų pavadinimai	Darbų užduotys		
Parengti saugų darbų planą	Paskyros-leidimo darbams pildymas. Rizikos pateiktiems darbams vertinimas. Asmeninių apsaugos priemonių kortelės pildymas. Signalizavimo ir kontrolės prietaisų parengimas darbui.	Užpildyti paskyrą-leidimą pateiktiems darbams. Įvertinti profesinę riziką atliekams darbams. Parinkti asmeninės apsaugos priemones. Parengti darbui signalizavimo ir kontrolės priemones.	Pasirengta saugiam darbų atlikimui.	2
Gebėti organizuoti darbus požeminiuose statiniuose	Vandentiekio ir kanalizacijos šulinių apžiūra, pavojų vertinimas, užduoties aiškinimas. Nusileidimas į darbo vietą. Darbų	Atlikti vandentiekio ir kanalizacijos šulinių priežiūrą, įvertinti	Gebėjimas tinkamai ir saugiai organizuoti pateiktus darbus	2

	priežiūra. Darbų rezervuaruose ir kituose požeminiuose statiniuose priežiūra. Praktinių užduočių pristatymas	pavojus. Prižiūrėti nusileidimą ir darbų atlikimą. Organizuoti darbus rezervuaruose ir kituose požeminiuose statiniuose. Pristatyti pateiktą užduotį		
			Iš viso:	4

II. PRAKTINIS MOKYMAS (praktinės užduoties atlikimas ir ataskaitos rašymas)

Rekomenduojamos praktinių užduočių temos:

- Personalo, atliekančio darbus požeminiuose statiniuose pasirengimas
- Saugos plano parengimas, veiklos organizavimas atliekant darbus galimo pavojaus atvejais
- Šulinių, talpyklų ir kitų požeminių statinių parengimas darbui
- Saugos priemonių parengimas atliekamiems darbams

BAIGIAMASIS ŽINIŲ, MOKĖJIMŲ TIKRINIMAS

Baigiamasis žinių tikrinimas organizuojamas vadovaujantis mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendraisiais nuostatais.

Baigiamasis egzaminas organizuojamas dviem etapais:

1. praktinio žinių vertinimo, kurio metu vertinamas pateiktos praktinės užduoties atlikimas.
2. teorinių žinių vertinimo, kurio metu žinios vertinamos pagal šias kompetencijas:
 - darbinės veiklos teisinis pagrindas;
 - profesinės rizikos, pavojingi ir kenksmingi veiksniai, saugių vietų kūrimas;
 - šuliniai, požeminiai statiniai, rezervuarai ir talpyklos;
 - darbų organizavimas ir saugus jų atlikimas;
 - aplinkosaugos reikalavimai darbų atlikimui.

Besimokančiųjų žinias tikrina mokymo institucijos (įstaigos) vadovo įsakymu sudaryta, ne mažiau trijų asmenų komisija, kurios pirmininku skiriamas vienas iš komisijos narių. Komisijos sudėtyje turi būti įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos specialistas, asmuo, turintis galiojantį šuliniuose ir kituose požeminiuose statiniuose, uždarose talpyklose atliekamų darbų vadovo pažymėjimą. Besimokančiųjų žinios vertinamos pagal mokymo centro sudarytus ir patvirtintus egzaminų klausimus, pagal kuriuos gali būti parengtas testas arba žinių tikrinimas žodžiu.

Profesijos mokytojas, dalyvavęs mokyme, egzamine gali dalyvauti tik patarimojo balso teise ir į egzaminų komisijos sudėtį nėra įtraukiamas.

Sėkmingai išlaikiusiems egzaminą asmenims, išduodamas nustatytos formos atestacijos pažymėjimas ir pažymėjimas (kodas 1114), suteikiantis tiesę dirbti šuliniuose ir kituose požeminiuose statiniuose, uždarose talpyklose atliekamų darbų vadovu.